గౌరవనీయులైన ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఉజ్జల భూయన్

మరియు

గౌరవనీయులైన న్యాయమూర్తి న.తుకారంజి

రిట్ పిటిషన్ నం.18627/2008

ఉత్తర్వు: *(గౌరవనీయులైన ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఉజ్జల భూయన్ ప్రకారం)*

పిటిషనర్ తరపున ఆదాయపు పన్ను శాఖ స్టాండింగ్ కౌన్సిల్ మిస్టర్ జె.వి.ప్రసాద్, ప్రతివాది నెం.2–మదింపుదారుడు తరపు న్యాయవాది మిస్టర్ ఎం.నాగ దీపక్ వాదనలు వినిపించారు.

2. సెటిల్మెంట్ అప్లికేషన్ నెం. AP/HD51/06-07/18/ITలో ఆదాయపు పన్ను సెటిల్మెంట్ కమిషన్ , అదనపు బెంచ్, చెన్నై (క్లుప్తంగా, ఇకపై'సెటిల్మెంట్ కమిషన్') 18.03.2008న జారీ చేసిన ఉత్తర్వుల చట్టబద్ధత, చెల్లుబాటును సవాలు చేస్తూ ఆదాయపు పన్ను కమిషనర్ (సెంట్రల్) , బషీర్ బాఘ్ , హైదరాబాద్ ఈ రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేశారు.

3. ప్రతివాది నెం.2 ఆదాయపు పన్ను చట్టం , 1961 (సంక్షిప్తంగా , ఇకపై 'చట్టం') కింద మదింపుదారుడు మరియు పౌర నిర్మాణ వ్యాపారంలో ఒడంబడిక చేసుకున్నాడు . ప్రతివాది నెం.2 యొక్క వ్యాపార కార్యకలాపాలు అప్పటి ఆంధ్రప్రదేశ్ , మహారాష్ట్ర, గోవా రాష్ట్రాల్లో విస్తరించి ఉన్నాయని పేర్కొన్నారు.

4. 16.12.2004న చట్టంలోని సెక్షన్ 132 కింద ప్రతివాది నెం.2 యొక్క వ్యాపారం మరియు నివాస ప్రాంగణంలో శోధన మరియు స్వాధీన నిర్వహణ జరిగింది. అంతేకాకుండా, చట్టంలోని సెక్షన్ 133A కింద కూడా సర్వే నిర్వహించారు. చట్టంలోని సెక్షన్ 153 A కింద నోటీసుకు అనుగుణంగా, ప్రతివాది నెం.2 1999-2000 నుండి 2005-2006 మదింపు సంవత్సరాలకు సంబంధించిన ఆదాయ రిటర్నులను ఈ క్రింది విధంగా దాఖలు చేశారు:

మదింపు సంవత్సరం	**అందించే అదనపు ఆదాయం**
1999-00	Rs. 85,58,590
2000-01	Rs. 18,98,380
2001-02	Rs. 5,36,250
2002-03	Rs. 62,78,230

2003-04	Rs. 41,92,860
2004-05	Rs. 85,343
2005-06	Rs. 17,79,200

5. శోధన మరియు స్వాధీనం తర్వాత మదింపు ప్రక్రియ పెండింగ్‌లో ఉన్న సమయంలో , ప్రతివాది నం.2 చట్టంలోని సెక్షన్ 245 C కింద సెటిల్‌మెంట్ కమిషన్ ముందు ఒక దరఖాస్తును దాఖలు చేశారు. ప్రతివాది నం.2 సెటిల్‌మెంట్ కమిషన్ ముందు వెల్లడించిన అదనపు ఆదాయాన్ని ఈ క్రింది విధంగా ఆదాయపు రిటర్నులలో చట్టం యొక్క సెక్షన్ 153A కింద ప్రకటించారు:

మదింపు సంవత్సరం	అందించే అదనపు ఆదాయం
1999-00	Rs. 28,63,800
2000-01	Rs. 15,07,500
2001-02	Rs. 25,000
2002-03	Rs. 25,000
2003-04	Rs. 25,000
2004-05	Rs. 25,000
2005-06	Rs. 25,000
మొత్తం	**Rs. 44,96,300**

6. సెటిల్మెంట్ కమిషన్ జారీ చేసిన నోటీసుకు ప్రతిస్పందనగా , పిటిషనర్ ఆదాయపు పన్ను సెటిల్మెంట్ కమిషన్ (ప్రొసీడింగ్స్) రూల్స్ , 1986 లోని రూల్ 6 (క్లుప్తంగా , ఇకపై 'నిబంధనలు') కింద అభ్యంతరాన్ని సమర్పించారు. సెటిల్ మెంట్ కోసం ప్రతివాది నెం.2 దాఖలు చేసిన దరఖాస్తు సమర్థనీయం కాదని , దానిని తిరస్కరించాలని పిటిషనర్ తన నివేదికలో వాదించారు. అయితే, సెటిల్మెంట్ కమిషన్ ప్రతివాది నెం.2 దరఖాస్తును అంగీకరించింది , ఆ తరువాత పిటిషనర్ నిబంధనలలోని రూల్ 9 కింద పన్ను పరిధిలోకి వచ్చే ఆదాయాన్ని రెవెన్యూ ఎలా దాచిపెట్టిందో తెలియజేస్తూ నివేదిక సమర్పించాల్సి ఉంటుంది. దరఖాస్తులో ప్రతివాది నెం.2 కొత్త విషయాలను వెల్లడించలేదని అందులో పేర్కొన్నారు. మొత్తంగా, చట్టంలోని సెక్షన్ 245 C ప్రకారం సెటిల్ మెంట్ కు షరతులు లేవని , అందువల్ల, ప్రతివాది నెం.2 దరఖాస్తును తిరస్కరించాలని పిటిషనర్ వాదించారు. అయితే, 18.03.2008 నాటి ఆక్షేపిత ఉత్తర్వుల ప్రకారం , ప్రతివాది నెం.1 అనగా సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ ప్రతివాది నెం.2 అందించే అదనపు ఆదాయాన్ని రూ.44 ,96,300.00కు అంగీకరించింది. తత్ఫలితంగా , ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 245 D (4) కింద 18.03.2008 నాటి ఉత్తర్వుల ప్రకారం ఆదాయపు పన్ను చెల్లించాలని పిటిషనర్ ప్రతివాది నెం.2కు డిమాండ్ నోటీసు జారీ

చేయాలని ఆదేశించింది. సెటిల్ మెంట్ ఫలితంగా , సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ ప్రతివాది నెం.2కు ప్రాసిక్యూషన్ నుంచి, చట్టం కింద జరిమానా విధించకుండా మినహాయింపు ఇచ్చింది.

7. 18.03.2008 నాటి ఉత్తర్వులను సవా లు చేస్తూ ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ దాఖలైంది. 29.08.2008 నాటి ఉత్తర్వుల ద్వారా , ఈ హైకోర్టు ద్విసభ్య ధర్మాసనం రిట్ పిటిషన్ ను విచారణకు స్వీకరించింది, కానీ ఎటువంటి నిషేధాజ్ఞను ఇవ్వడానికి నిరాకరించింది.

8. స్టే తిరస్కరణకు గురికావడంతో , సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ 18.03.2008న జారీ చేసిన ఉత్తర్వులు అమల్లోకి వచ్చాయి. అందువల్ల, రిట్ పిటిషన్ నిరుపయోగంగా మారిందనే అభిప్రాయం వ్యక్తమవుతోంది. ఏదేమైనా, స్టాండింగ్ కౌన్సెల్ శ్రీ జె.వి.ప్రసాద్ ఈ ఉత్తర్వు యొక్క యోగ్యత పై వాదించినందున, యోగ్యత పై నిర్ణయం సముచితంగా ఉంటుందని మేము భావిస్తున్నాము.

9. ఆదాయపు పన్ను శాఖ స్టాండింగ్ కౌన్సెల్ మిస్టర్ జె.వి.ప్రసాద్ వాదనలు వినిపిస్తూ సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ ప్రతివాది నెం.2 దరఖాస్తును యాంత్రికంగా ఆమోదించిందని , నిబంధనల్లోని రూల్ 6 కింద పిటిషనర్ లేవనెత్తిన అభ్యంతరాలను , రూల్ 9 కింద సమర్పించిన నివేదికను తోసిపుచ్చిందని తెలిపారు. సెటిల్ మెంట్ కోసం దాఖలు చేసిన దరఖాస్తులో ప్రతివాది నెం.2 దాచిన ఆదాయాన్ని అదనంగా వెల్లడించలేదని , ఆయన పేర్కొన్నారు. తనిఖీలు మరియు స్వాధీన సమయంలో గుర్తించిన ఆదాయాన్ని సెటిల్ మెంట్ దరఖాస్తులో పేర్కొన్నారు. అందువల్ల, సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ ప్రతివాది నెం.2 యొక్క సెటిల్ మెంట్ అభ్యర్థనను ఆమోదించడం సమర్థనీయం కాదు.

10. మరోవైపు , సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ ముందు అవే వాదనలు వినిపించామని , వాటిని తిరస్కరించామని ప్రతివాది నెం.2 తరఫు న్యాయవాది మిస్టర్ ఎం.నాగ దీపక్ తెలిపారు. న్యాయ సమీక్ష ప్రక్రియలో సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ ఉత్తర్వుల్లో జోక్యం చేసుకునే పరిధి చాలా పరిమితం. అటువంటి ప్రక్రియలో, సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ ద్వారా ఏదైనా విధానపరమైన ఉల్లంఘన జరిగిందా లేదా, సహజ న్యాయ సూత్రాల ఉల్లంఘన జరిగిందా అనే విషయాన్ని మాత్రమే కోర్టు పరిశీలిస్తుంది. తన వాదనకు మద్దతుగా, **జ్యోతేంద్రసిన్హ్ జీ వర్సెస్ ఎస్.ఐ.త్రిపాఠి** [AIR 1993 SC 1991] కేసులో సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుపై ఆయన ఆధారపడ్డాడు. అందువల్ల, రిట్ పిటిషన్ ను కొట్టివేయాలని కోరారు.

11. ఇరుపక్షాల తరఫు న్యాయవాదులు చేసిన వాదనలను సుప్రీంకోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకుంది.

12. సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ జారీ చేసిన ఉత్తర్వులతో వ్యవహరించే ముందు , చట్టం కింద కల్పించిన సెటిల్ మెంట్ స్కీమ్ గురించి క్లుప్తంగా వివరించవచ్చు.

12.1 సెక్షన్ 245 A నుంచి 245 M వరకు ఉన్న ఈ చట్టంలోని అధ్యాయం 19-ఎ , కేసుల పరిష్కారానికి సంబంధించింది. ఈ చట్టంలోని, సెక్షన్ 245 A (F) ప్రకారం "సెటిల్మెంట్ కమిషన్" అంటే చట్టంలోని సెక్షన్ 245 B కింద ఏర్పాటు చేసిన ఆదాయపు పన్ను సెటిల్మెంట్ కమిషన్ అని అర్థం.

12.2 చట్టంలోని సెక్షన్ 245 Bలోని సబ్-సెక్షన్ (1) ప్రకారం , అధ్యాయం XIX-A కింద కేసుల పరిష్కారం కోసం ఆదాయపు పన్ను సెటిల్మెంట్ కమిషన్ అని పిలువబడే కమిషన్ను కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేస్తుంది. నిబంధన ప్రకారం , అలా ఏర్పాటు చేసిన ఆదాయపు పన్ను సెటిల్‌మెంట్ కమీషన్ 01.02.2021 నుండి అమలు చేయడం ఆగిపోయిందని మేము పేర్కొనవచ్చు. ఏదేమైనా , రాజ్యాధికార విరామ సమయంలో శూన్యత లేదని నిర్ధారించడానికి , ఇప్పుడు మధ్యంతర పరిష్కార బోర్డు పనిచేస్తోందని మాకు బార్ వద్ద సమాచారం అందించబడింది. సెటిల్‌మెంట్ కమిషన్ యొక్క కూర్పు చట్టంలోని సెక్షన్ 245Bలోని ఉప-సెక్షన్‌లు (2) మరియు (3)లో పరిగణించబడుతుంది.

12.3 సెటిల్మెంట్ కమిషన్ యొక్క అధికార పరిధి అధికారాలు చట్టంలోని సెక్షన్ 245 BAలో వివరించబడ్డాయి.

12.4 ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 245 C ప్రకారం కేసుల పరిష్కారానికి దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు. సబ్ సెక్షన్ (1) ప్రకారం, ఒక మదింపుదారుడు తనకు సంబంధించిన కేసు యొక్క ఏ దశలోనైనా, నిర్దేశిత పద్ధతిలో మరియు మదింపు అధికారి ముందు వెల్లడించని తన ఆదాయం యొక్క పూర్తి మరియు నిజమైన వెల్లడిని కలిగి ఉన్న విధంగా దరఖాస్తు చేయవచ్చు , అటువంటి ఆదాయం పొందిన విధానం, అటువంటి ఆదాయం మరియు ఇతర వివరాలపై చెల్లించాల్సిన అదనపు ఆదాయపు పన్ను మొత్తాన్ని సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ కు కేసును పరిష్కరించడానికి సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ కు పంపాలి మరియు

అటువంటి ఏదైనా దరఖాస్తును పైన పేర్కొన్న సెక్షన్ లో ఇవ్వబడిన విధంగా పరిష్కరించాలి. అందువల్ల, ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 245C యొక్క సబ్ సెక్షన్ (1) ఏమి ఆలోచిస్తుంది అంటే , మదింపుదారుడు తన అప్రకటిత ఆదాయాన్ని మాత్రమే కాకుండా , అతను సెటిల్మెంట్ కోరినట్లయితే దానిని పొందే విధానం గురించి పూర్తి గా మరియు ని జంగా బహిర్గతం చేయాలి. పూర్తి మరియు నిజమైన వెల్లడి మదింపు అధికారి ముందు వెల్లడించని ఆదాయానికి మాత్రమే పరిమితం కాకుండా , అటువంటి ఆదాయం పొందిన విధానం మరియు అటువంటి ఆదాయంపై చెల్లించాల్సిన అదనపు ఆదాయపు పన్ను మొత్తాన్ని కూడా సూచించాలి. ఈ నిబంధన ప్రకారం , సెటిల్మెంట్ దరఖాస్తులో వెల్లడించిన ఆదాయంపై చెల్లించాల్సిన అదనపు ఆదాయపు పన్ను మొత్తం రూ.50 లక్షలు దాటితే తప్ప అలాంటి దరఖాస్తు చేయకూడదు.

12.5 చట్టంలోని సెక్షన్ 245 C కింద దరఖాస్తును స్వీకరించే ప్రక్రియను, చట్టంలోని సెక్షన్ 245 D లో వివరించారు. సబ్ సెక్షన్ (1) ప్రకారం , అటువంటి దరఖాస్తు అందిన వెంటనే , సెటిల్మెంట్ కమిషన్ దరఖాస్తుదారు ఎందుకు దరఖాస్తు చేశాడో వివరించడానికి ఏడు రోజుల్లో నోటీసు జారీ చేస్తుంది, ఆ తరువాత సెటిల్మెంట్ కమిషన్ దరఖాస్తును తిరస్కరించడం లేదా దరఖాస్తును కొనసాగించడానికి అనుమతించడం ద్వారా పద్నాలుగు రోజుల్లో లిఖితపూర్వక ఉత్తర్వును జారీ చేయాల్సి ఉంటుంది. ఒకవేళ ఎలాంటి ఉత్తర్వులు జారీ చేయని పక్షంలో సబ్ సెక్షన్ (1)లోని నిబంధన ప్రకారం ఆ దరఖాస్తును సెటిల్మెంట్ కమిషన్ అనుమతించినట్లుగా పరిగణిస్తారు. సబ్ సెక్షన్ (2బి) ప్రకారం సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ ప్రిన్సిపల్ కమిషనర్ లేదా కమిషనర్ నుంచి నివేదిక ను పద్నాలుగు రోజులలో కోరుతుంది. అంతేకాకుండా, సెటిల్మెంట్ కమిషన్ ఈ విషయంలో తదుపరి విచారణ లేదా దర్యాప్తు అవసరమని భావిస్తే ప్రిన్సిపల్ కమిషనర్ లేదా కమిషనర్ నుండి రికార్డులను కూడా కోరవచ్చు.

12.6 చట్టంలోని సెక్షన్ 245 Dలోని సబ్ సెక్షన్ (4) సంబంధితమైనది. ప్రిన్సిపల్ కమిషనర్ లేదా కమిషనర్ యొక్క రికార్డులు మరియు నివేదికను పరిశీలించిన తరువాత మరియు దరఖాస్తుదారునికి మరియు ప్రిన్సిపల్ కమిషనర్ లేదా కమిషనర్ కు వ్యక్తిగతంగా లేదా అధీకృత ప్రతినిధి ద్వారా విచారించడానికి అవకాశం ఇచ్చిన తరువాత మరియు అవసరమైన మరిన్ని సాక్ష్యాలను పరిశీలించిన తరువాత, సెటిల్మెంట్ కమిషన్ సెటిల్మెంట్ దరఖాస్తుపై ఉత్తర్వులు జారీ చేయవచ్చు. సబ్–సెక్షన్ (6) ప్రకారం, సబ్ సెక్షన్ (4) కింద జారీ చేయబడిన ప్రతి ఉత్తర్వు పన్ను , జరిమానా లేదా వడ్డీ రూపంలో

ఏదైనా డిమాండ్, సెటిల్మెంట్ కింద చెల్లించాల్సిన మొత్తాన్ని చెల్లించే విధానం మరియు సెటిల్మెంట్ను సమర్థవంతంగా చేయడానికి ఇతర అన్ని విషయాలతో సహా సెటిల్మెంట్ నిబంధనలను అందిస్తుంది. మోసం లేదా వాస్తవాలను వక్రీకరించడం ద్వారా సెటిల్మెంట్ పొందినట్లు సెటిల్మెంట్ కమిషన్ తరువాత కనుగొంటే, సెటిల్మెంట్ చెల్లదని స్పష్టం చేసింది. రికార్డుల నుంచి ఏవైనా పొరపాట్లు కనిపిస్తే సరిదిద్దుకునే అధికారం సబ్ సెక్షన్ (6 B) పరంగా సెటిల్మెంట్ కమిషన్కు అందుబాటులో ఉంది. అంతేగాక, ముగిసిన విచారణను తిరిగి ప్రారంభించే అధికారం సెటిల్మెంట్ కమిషన్కు ఉంది.

12.7 అంతిమంగా , చట్టంలోని సెక్షన్ 245 H ప్రకారం, చట్టంలోని సెక్షన్ 245 C కింద దాఖలు చేసిన సెటిల్మెంట్ కోసం దరఖాస్తును అనుమతించిన సందర్భంలో ప్రాసిక్యూషన్ మరియు జరిమానా నుండి మినహాయింపు ఇచ్చే అధికారం సెటిల్మెంట్ కమిషన్కు ఉంది.

12.8 చట్టంలోని సెక్షన్ 245-1 ప్రకారం, సెక్షన్ 245Dలోని సబ్ సెక్షన్ (4) కింద జారీ చేసిన ప్రతి సెటిల్మెంట్ ఉత్తర్వు అందులో పేర్కొన్న అంశాలకు సంబంధించి నిర్ణయాత్మకంగా ఉండాలని , మరియు అధ్యాయం XIX-Aలో అందించిన విధంగా అటువంటి ఉత్తర్వు పరిధిలోకి వచ్చే ఏ అంశం అయినా ప్రస్తుతానికి అమలులో ఉన్న చట్టం క్రింద లేదా మరేదైనా చట్టం క్రింద ఏదైనా ప్రక్రియలో తిరిగి తెరవబడుతుంది.

12.9 ఈ చట్టం కింద మొత్తం సెటిల్మెంట్ స్కీమ్ ఇది.

13. సెటిల్మెంట్ కమిషన్ ఉత్తర్వుల కు వ్యతిరేకంగా భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 136 కింద సుప్రీంకోర్టులో అప్పీలు పరిధి ఏమిటని **జ్యోతింద్రసిన్జీ (సుప్రా)** సుప్రీంకోర్టు ప్రశ్నించింది. సెటిల్మెంట్ కమిషన్ నిర్ణయించిన వాస్తవం , చట్టానికి సంబంధించిన అన్ని ప్రశ్నలు భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 136 ప్రకారం న్యాయ సమీక్షకు సిద్ధంగా ఉన్నాయా అనేది సమస్య. ఈ చట్టంలోని అధ్యాయం XIX-Aలో పొందుపరిచిన సెటిల్ మెంట్ విధానాన్ని సుప్రీంకోర్టు ఈ క్రింది విధంగా పరిశీలించింది:

> 15. ... ... అయితే, 1922 చట్టంలోని నిబంధనల కంటే XIX-A అధ్యాయంలోని నిబంధనలు గుణాత్మకంగా భిన్నమైనవి మరియు విస్తృతమైనవి. సెక్షన్ 245- C ప్రకారం మదింపుదారుడు చేసిన దరఖాస్తు ద్వారా ఈ అధ్యాయం కింద ప్రక్రియలు ప్రారంభమవుతాయి. సెక్షన్ 245-C కింద దరఖాస్తు అందుకున్నప్పుడు కమిషన్ అనుసరించాల్సిన విధానాన్ని సెక్షన్ 245- D

నిర్దేశిస్తుంది. సబ్-సెక్షన్ (4) ఇలా చెబుతోంది: "సబ్-సెక్షన్ (1) కింద స్వీకరించబడిన రికార్డులు మరియు కమిషనర్ నివేదికను పరిశీలించిన తర్వాత , మరియు సబ్-సెక్షన్ (3) కింద స్వీకరించిన కమిషనర్ నివేదిక , ఏదైనా ఉంటే దరఖాస్తుదారు మరియు కమీషనర్‌కు వ్యక్తిగతంగా లేదా దీని తరపున సముచితంగా అధికారం కలిగిన ప్రతినిధి ద్వారా వాదనలు వినిపించడానికి అవకాశం ఇవ్వడం మరియు దాని ముందు ఉంచబడిన లేదా దాని ద్వారా పొందిన తదుపరి సాక్ష్యాలను పరిశీలించిన తర్వాత , సెటిల్‌మెంట్ కమిషన్ లో, ఈ చట్టంలోని నిబంధనలకు అనుగుణంగా , దరఖాస్తు కలిపి చేసే అంశాలు మరియు దరఖాస్తు పరిధిలోకి రాని , కానీ సబ్-సెక్షన్ (1) లేదా ఉపవిభాగం(3) కింద కమీషనర్ నివేదికలో ప్రస్తావించబడిన కేసుకు సంబంధించిన ఏదైనా ఇతర విషయానికి సరిపోతుందని భావించిన విధంగా ఉత్తర్వు జారీ చేయండి."సెక్షన్ 245- E తగిన సందర్భాల్లో పూర్తయిన ప్రక్రియను తిరిగి తెరవడానికి కమిషను కు అధికారం ఇస్తుంది, సెక్షన్ 245-F కమిషను కు ఆదాయపు పన్ను అథారిటీ యొక్క అన్ని అధికారాలను ఇస్తుంది. సెక్షన్ 245- H ప్రకారం పన్ను చెల్లింపుదారుడు తన ఆదాయాన్ని , దాని వనరులను పూర్తిగా వెల్లడించిన సందర్భాల్లో షరతులతో లేదా లేకుండా జరిమానా , ప్రాసిక్యూషన్ నుంచి మినహాయింపు ఇచ్చే అధికారం కమిషన్ కు ఉంది. సెక్షన్ 245-HA ప్రకారం, దరఖాస్తుదారుడు సహకరించడం లేదని గుర్తించిన కమిషన్ ఈ విషయాన్ని మదింపు అధికారికి తిరిగి పంపవచ్చు. సెక్షన్ 245 (D) లోని సబ్ సెక్షన్ (4) కింద జారీ చేయబడిన ప్రతి సెటిల్మెంట్ ఉత్తర్వు , దానిలో పేర్కొన్న విషయాలకు సంబంధించి నిర్ణయాత్మకంగా ఉంటుందని మరియు అధ్యాయం XIX-Aలో పేర్కొన్న విధంగా మినహాయించి, ప్రస్తుతానికి అమల్లో ఉన్న ఏదైనా విచారణలో లేదా మరే ఇతర చట్టం కింద తిరిగి తెరవబడదని సెక్షన్ 245 ప్రకటిస్తుంది. సెక్షన్ 245-L, సెటిల్‌మెంట్ కమీషన్ ముందు అధ్యాయం XIX-A కింద జరిగే ఏదైనా ప్రక్రియలు, సెక్షన్‌లు 193 మరియు 228 ప్రకారం మరియు ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ యొక్క సెక్షన్ 196 ప్రయోజనాల కోసం న్యాయపరమైన విచారణగా పరిగణించబడతాయి.

14. ఆ తర్వాత , చట్టంలోని సెక్షన్ 245-Iలో అంతిమ నిబంధన ఉన్నప్పటికీ , ఇది భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం హైకోర్టు అధికార పరిధిని లేదా భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 32 లేదా ఆర్టికల్ 136 ప్రకారం సుప్రీంకోర్టు అధికార పరిధిని నిరోధించదని మరియు నిరోధించలేమని సుప్రీంకోర్టు పేర్కొంది. ఏది ఏమైనప్పటికీ, అధ్యాయం XIX-A కింద ఆలోచించిన పరిష్కారం యొక్క స్వభావాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకొని , భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 కింద విచారణ పరిధి చాలా పరిమితం అని సుప్రీంకోర్టు అభిప్రాయపడింది – విధానపరమైన అవకతవకలు లేదా సహజ న్యాయ సూత్రాల ఉల్లంఘన (ఆడి ఆల్టెమ్ పార్టెమ్) , పక్షపాతం, మోసం మరియు దురుద్దేశం ఆధారంగా సవాలు చేయడం. **శ్రీ రంత్ దుర్గా ప్రసాద్ వర్సెస్ సెటిల్మెంట్ కమిషన్** [**(1989) 176 ITR 169 (SC)**] కేసులో గతంలో ఇచ్చిన తీర్పును సుప్రీంకోర్టు ప్రస్తావించింది , ఇందులో న్యాయ

సమీక్ష అనేది అనుసరించిన ప్రక్రియ యొక్క చట్టబద్ధతకు సంబంధించినది మరియు ఉత్తర్వుల చెల్లుబాటుతో కాదని పేర్కొంది ; న్యాయ సమీక్ష అనేది నిర్ణయంతో సంబంధం కలిగి ఉండదు , కానీ నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియకు సంబంధించినది. అది ఈ క్రింది విధంగా నిర్వహించబడింది:

16. సెక్షన్ 245-Iలో ఉన్న అంతిమ నిబంధన ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం హైకోర్టు అధికార పరిధిని లేదా ఆర్టికల్ 32 ప్రకారం లేదా ఆర్టికల్ 136 ప్రకారం ఈ కోర్టు అధికార పరిధిని అడ్డుకోదు మరియు నిషేధించదు అనేది నిజం. అయితే , ఈ కోర్టులో నేరుగా ప్రాధాన్యమున్న అప్పీలులో ఈ కోర్టు పరిధి , 226వ అధికరణం కింద మొదట హైకోర్టును ఆశ్రయించి , ఆ తర్వాత ఆర్టికల్ 136 కింద ఈ కోర్టుకు అప్పీలుకు వస్తే, వచ్చే పరిధికి భిన్నంగా ఉంటుందని దీని అర్థం కాదు. ఆర్టికల్ 226 కింద హైకోర్టును ఆశ్రయించడానికి బదులుగా, ఆర్టికల్ 136 కింద నేరుగా ఈ న్యాయస్థానాన్ని ఆశ్రయించడం ద్వారా ఒక పక్షం ఎటువంటి ప్రయోజనం పొందదు మరియు పొందలేరు. ఇది ఆర్టికల్ 136లో అంతర్లీనంగా ఉన్న పరిమితి కాదు , ఇది కమిషన్ నిర్వహించే విధుల స్వభావాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకొని మరియు న్యాయ సమీక్ష సూత్రాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని ఈ కోర్టు తనపై తాను విధించుకునే పరిమితి. డాక్టర్ గౌరీశంకర్ చెప్పినదానిలో కొంత బలం ఉండవచ్చు , అంటే కమీషన్ ఉత్తర్వు కలిసి కట్టు ఏర్పాటు స్వభావంలో ఉందని, సాధారణంగా చెప్పాలంటే, దాని ఉత్తర్వులను విడదీయడం సాధ్యం కాకపోవచ్చు మరియు మదింపుదారుడు తనకు అనుకూలమైనదాన్ని అంగీకరించడానికి మరియు లేనిదాన్ని తిరస్కరించడానికి అనుమతించకూడదు. కమిషన్ హేతుబద్ధమైన ఉత్తర్వులు జారీ చేయాల్సిన అవసరం లేదా బాధ్యత కూడా లేదని న్యాయనిపుణుల తరపు న్యాయవాది చెబుతున్నారు. ఏది ఏమైనప్పటికీ, సెటిల్మెంట్ ద్వారా పన్ను మొత్తాన్ని స్వీకరించడానికి మరియు ఆ మొత్తాన్ని చెల్లించే విధానాన్ని నిర్దేశించడానికి కమిషన్కు స్వేచ్ఛ ఉంది. ఇది మదింపుదారుని తప్పులను మరియు లోపాలను క్షమించవచ్చు మరియు తగినదిగా భావించిన చోట వడ్డీ , జరిమానాలు లేదా ప్రాసిక్యూషన్ ను మాఫీ చేయవచ్చు. వాస్తవానికి, కమిషన్ తన ఉత్తర్వుకు కారణాలను ఇవ్వడానికి ఎంచుకుంటే తప్ప, ఒక నిర్దిష్ట ఉత్తర్వును రూపొందించడానికి కమిషన్ను ప్రేరేపించే కారణాలు మరియు పరిగణనలను అంచనా వేయడం కష్టం. ఒక నిర్దిష్ట కేసులో కారణాలు చెప్పినప్పటికీ , అప్పీలులో విచారణ పరిధి పైన సూచించిన విధంగానే ఉంటుంది , అంటే ఇది చట్టంలోని ఏదైనా నిబంధనలకు విరుద్ధమా. ఈ నేపథ్యంలో. సెక్షన్ 245- Dలోనే సహజ న్యాయ సూత్రాన్ని (ఆడి ఆల్టర్మెంట్ పోర్టెంట్) పొందుపరచడం గమనార్హం. కమీషన్‌పై ఉన్న ఏకైక మొత్తం పరిమితి ఏమిటంటే అది చట్టంలోని నిబంధనలకు అనుగుణంగా వ్యవహరించాలి. ఆర్టికల్ 226 కింద హైకోర్టు లేదా ఆర్టికల్ 136 కింద ఈ కోర్టు ద్వారా విచారణ పరిధి కూడా ఒకటే – కమిషన్ యొక్క ఉత్తర్వులు చట్టంలోని ఏవైనా నిబంధనలకు విరుద్ధంగా ఉన్నాయా మరియు అలా అయితే , పక్షపాతం, మోసం మరియు దురుద్దేశంతో పాటు పిటిషనర్ / పిటిషనర్ పై పక్షపాతం చూపిందా ? ఒక ప్రత్యేక మరియు స్వతంత్ర వర్గాన్ని ఏర్పరుస్తాయి. **శ్రీ రంత్ దుర్గాప్రసాద్ వర్సెస్ సెటిల్మెంట్ కమిషన్**

(మను/ఎస్సీ/0429/1989: [1989]176ఐటీఆర్169(ఎస్సీ))కేసులో ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును ఈ కోణంలో ప్రస్తావించవచ్చు , ఇది కూడా సెటిల్మెంట్ కమిషన్ ఆదేశాలకు వ్యతిరేకంగా అప్పీలు. సబ్యసాచి ముఖర్జీ, జె. తన మరియు ఎస్.ఆర్. పాండియన్ లతో కూడిన బెంచ్ తరపున మాట్లాడుతూ , అటువంటి సందర్భంలో ఈ కోర్టు "అనుసరించిన ప్రక్రియ యొక్క చట్టబద్ధతకు సంబంధించినది మరియు ఉత్తర్వు యొక్క చెల్లుబాటుతో కాదు" అని పేర్కొన్నారు. "న్యాయ సమీక్ష అనేది నిర్ణయంతో కాదు, నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియకు సంబంధించినది" అని న్యాయమూర్తి అన్నారు. **ఎన్.డబ్ల్యు.పోలీస్ వెర్సస్ ఎవాన్స్** ([1982] 1 W.L.R.1155) యొక్క చీఫ్ కానిస్టేబుల్ లో ప్రభువుల సభ యొక్క నిర్ణయంపై ఆధారపడి రిలయన్స్ ఉంది. అందువల్ల , ఆర్టికల్ 136 కింద అప్పీలు అధికారాన్ని , న్యాయ సూచన అధికారంతో సమానం చేశారు , ఇక్కడ సెటిల్మెంట్ కమిషన్ ఆదేశాలకు వ్యతిరేకంగా అప్పీలును నిర్దేశిస్తారు. పై అన్ని కారణాల వల్ల , ఈ అప్పీళ్లలో ఈ కోర్టు జోక్యం చేసుకోవడానికి ఏకైక కారణం ఏమిటంటే , కమిషన్ యొక్క ఉత్తర్వులు చట్టం యొక్క నిబంధనలకు విరుద్ధంగా ఉన్నాయని మరియు అటువంటి ఉల్లంఘన పిటిషనర్ పక్షపాతంతో ఉందని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము. ఈ అప్పీళ్లలోని ప్రధాన వివాదం సెటిల్మెంట్ డీడ్ల వివరణకు సంబంధించినది – ఇది నిజమే అయినప్పటికీ, చట్టంలోని కొన్ని వాదనలు కూడా లేవనెత్తబడ్డాయి. వ్యాస పత్రాలను కమిషన్ ఒక నిర్దిష్ట పద్ధతిలో అర్థం చేసుకుంది, ఆ దస్తావేజులకు కమిషన్ ఇచ్చిన వివరణ సరైనది కానప్పటికీ, ఈ అప్పీళ్లలో జోక్యం చేసుకోవడానికి ఇది కారణం కాదు , ఎందుకంటే, విశ్వాస పత్రం యొక్క తప్పు వివరణ ఆదాయపు పన్ను చట్టం యొక్క నిబంధనల ఉల్లంఘన అని చెప్పలేము. ఇతర మదింపు సంవత్సరాలకు సంబంధించిన ప్రక్రియలో కమీషన్ చెప్పిన పనులపై ఉన్న వివరణ చట్టం కింద అధికారులను బంధించదని కూడా అంతే స్పష్టంగా ఉంది.

15. పై విషయాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని , చట్టంలోని సెక్షన్ 245D(4) కింద సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ 18.03.2008న జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను పరిశీలిద్దాం. వాస్తవిక మాతృకను ప్రస్తావించిన తర్వాత, మరియు ఆదాయాన్ని అలాగే మదింపుదారుని విన్న తర్వాత , డిపార్ట్‌మెంట్ వెల్లడించని ఆదాయాన్ని అంచనా వేయడానికి మరియు లెక్కించడానికి ఎటువంటి ఆధారం లేదని సెటిల్‌మెంట్ కమిషన్ కనుగొంది. సెక్షన్ 153 A కింద దాఖలు చేసిన రిటర్న్‌లో రూ.50 ,00,000.00, సెటిల్ మెంట్ దరఖాస్తులో రూ.1 ,13,70,000.00తో అలాగే తదుపరి మొత్తం రూ.36,30,000.00 విచారణ సమయంలో అందించిన న్యాయానికి ముగింపు నకు, కలిపి మొత్తం రూ.2,00,00,000,000 చెల్లించాలని సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ గుర్తించింది. అదే అంగీకరించి సమస్య పరిష్కరించబడింది.

16. సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ యొక్క విధానంలో ఎలాంటి విధానపరమైన లేదా గణనీయమైన దోషం లేదా బలహీనతను మేము కనుగొనలేదు. సెటిల్‌మెంట్ కమీషన్ చట్టంలోని XIX-A అధ్యాయం కింద అలాగే నిబంధనల ప్రకారం రూపొందించిన విధానాన్ని అనుసరించింది. సహజ న్యాయ సూత్రాలను సక్రమంగా పాటించారు. ఎలాంటి మోసం లేదా తప్పుడు ఆరోపణలు లేవు. అది లేనప్పుడు, భారత రాజ్యాంగంలోని 226 వ అధికరణం ప్రకారం ఒక అప్పీలేట్ అథారిటీ వలె విచారణలో ముగింపు పరిష్కారాన్ని తిరిగి ప్రారంభించలేమని మేము ఆందోళనపడుతున్నాము.

17. ఈ పరిస్థితుల్లో, రిట్ పిటిషన్ లో యోగ్యత లేదని అభిప్రాయపడుతున్నాం.

18. తదనుగుణంగా రిట్ పిటిషన్ ను కొట్టివే యబడింది.

పెండింగ్ లో ఉన్న ఇతర దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే వాటిని ముగించబడును. అయితే , ఖర్చులకు సంబంధించి ఎలాంటి ఉత్తర్వులు ఉండవు.

____

ఉజ్జల్ భూయన్, ప్రధాన న్యాయమూర్తి

____

యన్.తుకారాంజి, న్యాయమూర్తి

03.01.2023